**<u>בבית משפט המחוזי ירושלים</u>** **<u>עת"מ 16409-09-19</u>**

**<u>בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים</u>**

**לפני כבוד השופט א' רון**

**<u>העותרת:</u>** **המוקד לפליטים ולמהגרים**


ע"י ב"כ עו"ד עלא ח'אטר ואח'
מהמוקד לפליטים ולמהגרים
רח' נחלת בנימין 75, תל אביב 65154
טל': 03-5602530, פקס: 03-6844812
נייד: 050-8771401
דוא"ל: alaa@hotline.org.il


- נ ג ד -

**<u>המשיבה:</u>** **רשות האוכלוסין וההגירה**
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים - אזרחי
מח"ל 7, ירושלים 9149301
ת"ד 49333
טל': 073-3928000/4, פקס: 02-6468056

## <u>כתב תשובה</u>

**בהתאם להחלטה מיום 7.10.19, מתכבדת המשיבה להגיש כתב תשובה.**

**כתב התשובה מוגש באיחור קל בשל עיכוב בקבלת התצהיר, ובית המשפט הנכבד מתבקש לקבלו.**

### <u>א. מבוא:</u>

1. עניינה של העתירה בבקשת העותרת "להורות למשיבה לזמן מבקשי מקלט אזרחי סודן, הטוענים להיותם יוצאי חבל דרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול, אשר אינם מזוהים אצל המשיבה ככאלו, ואשר בקשת המקלט שלהם טרם נדונה, לראיונות זיהוי לשם הוכחת זהותם, בהקדם האפשרי וללא קשר למועד עריכת ראיונות המקלט; או לחילופין לפעול בכל דרך שהרשות תמצא לנכון על מנת לזהות את אותם מבקשי מקלט כיוצאי חבל דרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול, ולהעניק להם את אותן הקלות להן זכאים מבקשי מקלט כאמור".

2. לשם הנוחות, להלן נתייחס לקבוצה זו – יוצאי חבל דרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול – כאל "יוצאי חבל דרפור".

3. עמדת המשיבה היא כי דין העתירה **להידחות על הסף**, בהיותה **עתירה תאורטית ובהעדרם של עותרים פרטניים**.

4. לחלופין סבורה המשיבה, כי **דין העתירה להידחות לגופה**, משום שלא נפל פגם כלשהו בהתנהלות המשיבה, ובוודאי שלא פגם היורד לשורש העניין והמצדיק כניסה בנעליה והתערבות בדרכי עבודתה.

5. בתמצית, החלטת המשיבה שלא לקיים בעת הזו ראיונות לאוכלוסייה האמורה, נובעת מרצונה של המשיבה לאזן באופן ראוי בין המשאבים המוגבלים העומדים לרשותה לבחינת בקשות מקלט ולהכרעה בהן, במיוחד בשים לב לכמות הגדולה של בקשות המקלט התלויות ועומדות וממתינות להכרעה, מחד גיסא, לבין תועלת נמוכה מאוד, אם בכלל, שתופק מראיונות זיהוי אלה, מאידך גיסא.

6. כפי שעודכן בית המשפט הגבוה לצדק ביום 9.7.19 במסגרת עתירות שעומדות בפניו, חלו תמורות משמעותיות בסודן החל מחודש אפריל 2019, כך שסודן ניצבת בפני תקופה של שינויים פוליטיים שעלולים להיות מאופיינים בחוסר יציבות שלטונית. על רקע זה, התעורר קושי מובנה בקידום הכרעות פרטניות בבקשות המקלט שהוגשו, ועל כן עד להתבהרות התמונה העובדתית בא שר הפנים לכלל החלטה כי לעת הזאת אין אפשרות להכריע באופן פרטני בבקשות מקלט וכי נכון יהיה להפנות את עובדי יחידת ה-RSD לטפל בבקשות של מבקשי מקלט מאריתריאה.

ויודגש, כי עמדת גורמי המקצוע היא שקיום ראיון זיהוי מחייב העמקה ונכון שיהא שזור בראיון מקלט, וגם אם היה מוחלט על קיום ראיונות זיהוי בלבד היה הדבר אורך זמן רב, באופן שהיה פוגע בקידום מושכל של הטיפול בבקשות המקלט התלויות ועומדות, וזאת אף מבלי שיהיה בקיום הראיונות לקדם קבלת החלטות בעניינם של מבקשי המקלט מהאוכלוסייה האמורה.

קבלת המבוקש בעתירה, באופן שבו ייערך ראיון זיהוי בנפרד מראיון בבקשת המקלט, תהווה שימוש לא מושכל במשאבים המוגבלים של הרשות, וצפויה בסופו של יום לפגוע בכלל מבקשי המקלט בישראל הממתינים להכרעה בבקשותיהם. בצד זאת, ספק אם קיימת תועלת שעשויה לצמוח מקיומם של ראיונות זיהוי נפרדים, וככל שקיימת כזו היא שולית, ובוודאי שאיננה מצדיקה התערבות בדרכי עבודתה של המשיבה ובשינוי הליכי בחינת בקשות המקלט.

בהקשר זה יצוין, כי העותרת מבקשת שבית המשפט יורה על קיום ראיונות זיהוי לכ-900 אנשים – דבר שיחייב הקצאת משאבים משמעותית ביותר, וזאת כאשר אין נפקות מעשית משמעותית לקיום ראיונות כאמור. זאת, נוכח מדיניות אי ההרחקה הזמנית לגבי כלל נתיני סודן; העובדה שנכון להיום מוארכות האשרות הניתנות למבקשי מקלט מסודן לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל לשנה בכל פעם; הצהרת המדינה כי לא תבצע צעדי אכיפה בגין העסקה בלתי חוקית כלפי מעסיקים של נתיני סודן כאמור; והעובדה שנכון לעת הזו לא תלויה ועומדת החלטה ליתן מעמד לנתיני סודן שמוצאם מדרפור.

**<u>ב. דין העתירה להידחות על הסף:</u>**

7. ככלל, בית המשפט לא יידרש לעתירה המעלה שאלות תיאורטיות. לעניין זה נפנה לאמור בפסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 2655/06 **עו"ד לאור נועם נ' היועץ המשפטי לממשלה** (נבו, 27.3.06), כדלקמן (ההדגשה אינה במקור):

> **<u>"כלל הוא, כי בית-משפט זה אינו נדרש לעתירות המעלות שאלות תיאורטיות שכן "הניסיון השיפוטי מרתיע את בית-המשפט מקביעת</u>**

> **<u>הלכה שהיא כביכול מרחפת באוויר. בית-המשפט צריך תשתית של עובדות, במקרה נתון, כדי לבנות עליה הלכה</u>" (בג"צ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג(5), 241, 250. כן השוו: בג"צ 2406/05 עיריית באר-שבע נ' בית-הדין הארצי לעבודה, לא פורסם; בג"צ 1853/02 נאוי דוד, עו"ד נ' שר האנרגיה והתשתיות הלאומיות, לא פורסם; בג"צ 10026/04 פועלים אי.בי.אי- חיתום והנפקות בע"מ נ' הממונה על ההגבלים העסקיים, לא פורסם; בג"צ 73/85 סיעת כך נ' שלמה הלל – יושב ראש הכנסת, פ"ד לט(3), 141, 146).**
>
> **כלל זה אינו חל, מקום בו סירובו של בית-המשפט לדון בשאלות מסוג זה עלול לסכל כל דיון עתידי בשאלות אלה, או מקום בו מבחינה מעשית, בית-המשפט אינו יכול לפסוק בה הלכה אלא כאשר היא מוצגת כשאלה כללית שאינה כרוכה בעובדותיו הקונקרטיות של מקרה מסוים (בג"צ 6055/95 הנ"ל, בעמ' 250; בג"צ 2406/05 הנ"ל). ואולם, העתירה שבפני אינה נמנית עם חריגים אלה, ועל כן היא אינה מצדיקה את הידרשותנו לה לעת הזו..."**

8. כך גם העתירה שלפנינו אינה מעמידה בפני בית המשפט הנכבד תשתית עובדתית קונקרטית הדורשת הכרעה, והטענות המועלות בה הן תיאורטיות בלבד. מטעם זה בלבד דינה להידחות על הסף.

9. בהעדר תשתית עובדתית כלשהי, אין העותרת מצביעה על פגיעה קונקרטית כלשהי שנגרמה למבקש כזה או אחר, ובוודאי שאין היא מצביעה על פגיעה בעוצמה משמעותית, וכפועל יוצא אין היא מניחה טעם המצדיק את קבלת העתירה והתערבות בדרכי עבודתה של המשיבה כמבוקש בעתירה.

10. המשיבה סבורה, כי כדי ליתן פסק דין שמשמעותו התערבות במדיניות של הרשות בהתווית דרכי פעולה, ראוי שתעמוד בפני בית המשפט הנכבד תשתית עובדתית רלוונטית, שיש בה להבהיר את המשמעות של הכרעותיו. הכרעה תיאורטית ללא תשתית עובדתית עלולה להוביל למצבים שבית המשפט לא צפה בעת פסיקת הדין. ר' בעניין זה בג"צ 1901/94 **ח"כ לנדאו נ' עיריית ירושלים**, פ"ד מח(4) 403 (1994), בפסקה 9:

> **"הלכה פסוקה היא שבית-משפט זה אינו נענה לעותר המבקש סעד כוללני. ההבדל בין סעד כוללני לסעד ממוקד אינו חד ואינו ניתן להגדרה מדויקת. אפשר לומר, בלי למצות ואף בלי לדייק, כי סעד כוללני מתייחס, בדרך כלל, למדיניות הראויה בסוג של מקרים או לדרך ההתנהגות הנדרשת בסוג של מקרים, שמספרם אינו ידוע ופרטיהם אינם ברורים, להבדיל מסעד ממוקד, המתייחס למקרה מסוים שעובדותיו ידועות וברורות"**

11. ככל שקיים מאן דהוא אשר נפגע מהחלטת המשיבים בענייננו, עומדת לו האפשרות לפנות לערכאה המתאימה (בענייננו, ככלל, בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל) (ר' בג"צ 9600/09 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הפנים** (נבו, 2.2.10)).

12. ככל שאכן קיים נפגע ישיר כלשהו כאמור, והוא עצמו נמנע מלעתור לבית המשפט (או לערכאה המוסמכת כאמור), הרי שבית המשפט לא יכיר בזכות העמידה של העותרת הציבורית (בג"צ 1759/94 **סרוזברג נ' שר הביטחון**, פ"ד נח(1) 625, 631 (2001):

**"עם זאת, גם בעתירה ציבורית יש סייגים לזכות העמידה. בין היתר, בית המשפט עשוי למנוע זכות עמידה מאדם אחד המתעבר על ריב של אדם אחר: אם העתירה תוקפת מעשה מינהלי הפוגע בזכות או באינטרס של אדם מסויים, ואותו אדם נמנע מלעתור לבית המשפט, עשוי בית המשפט למנוע את זכות העמידה מאדם אחר... אחד הטעמים האפשריים למניעה של זכות עמידה מאדם המתעבר על ריב של אדם אחר מתייחס לתשתית העובדתית. לעתים יש מקום לחשש, כי העובדות המוצגות בפני בית המשפט על ידי אדם שאינו נוגע בדבר באופן אישי, אינן מציגות תמונה שלמה או אמינה. אם תמונת העובדות מוטעית, אורבת סכנה מוחשית שגם ההלכה, כפי שתצא מאת בית המשפט, תהא מוטעית. לפיכך נוהג בית המשפט לדקדק ולהקפיד בעובדות."**

13. בבג"צ 962/07 **לירן נ' היועץ המשפטי לממשלה** (נבו, 1.4.07), פסקה 14, עמדה כב' השופטת א' פרוקצ'יה על כך, כי:

**"... מקום שאדם המושפע מפעולה שלטונית אינו עותר כנגדה, משמעות הדבר היא כי אין מקום וצורך אמיתי בהתערבות שיפוטית; כן יש להניח כי עותר ציבורי המתערב במחלוקת לא לו אינו מצוייד במכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין, המצויים מטבע הדברים בידיו של הנוגע בדבר. ומעבר לכך: פעמים, עשויים עמדתו של העותר הציבורי והסעדים המבוקשים על ידיו לעמוד בסתירה ישירה לאינטרס של הפרט הנוגע בדבר, ואף לפגוע בו. בנסיבות כגון אלה, עלולה העתירה הציבורית להפוך לחרב פיפיות, הפוגעת במי שמוחזק בעיניה כנפגע הטעון סעד".**

14. העותרת מפנה בעניין זה לבג"ץ 7501/17 **המוקד לפליטים ולמהגרים נ' שר הפנים** (נבו, 9.5.18)) בתמיכה לטענתה בדבר סמכותו של בית משפט נכבד זה, ואולם יודגש כי בעניין שנדון שם קבע בית המשפט כי העותרת יכולה להעלות את השגותיה הכלליות במסגרת עתירה מינהלית בבית משפט זה גם אם אלו אינן מובאות במסגרת עניינו של עותר פרטני וזאת **"הן נוכח נסיבות העניין המיוחדות בענייננו, הן בשל התשתית העובדתית שהובאה לתמיכה בהן (ראו התצהירים שצורפו לעתירה ולהודעה המעדכנת)"** (פסקה 14 לפסק הדין). בענייננו, לעומת זאת, לא פורטו "הנסיבות המיוחדות" המצדיקות זאת, ומכל מקום לא הובאה כל תשתית עובדתית קונקרטית או תצהירים לתמיכה, כך שאין הנדון דומה לראיה, ואין מקום ליתן לעותרת את הסעדים השונים המבוקשים בעתירה באופן תיאורטי ומנותק מנסיבות פרטניות.

15. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה על הסף.

16. מבלי לגרוע מן האמור לעיל תטען המשיבה, כי דין העתירה להידחות אף לגופה. להלן תפורט תחילה המסגרת המשפטית הרלוונטית ולאחרי תפורט עמדת המשיבה לגוף העתירה.

## <u>ג. המסגרת המשפטית:</u>

### <u>ג.1. כללי</u>

17. סעיף 1(ב) לחוק הכניסה לישראל התשי"ב-1952 (לעיל ולהלן: "**חוק הכניסה לישראל**") קובע, כי מי שאינו אזרח ישראלי או בעל אשרת עולה או תעודת עולה (כמשמעות הביטוי בחוק השבות תש"י-1950) אינו בעל זכות קנויה לשבת בישראל, וכי ישיבתו בישראל מותנית ברישיון ישיבה שינתן לו לפי חוק זה. הסמכות למתן רישיונות ישיבה ושיקול הדעת להפעלתה, על פי חוק הכניסה לישראל, מסורים לשר הפנים, או למי שהוסמך על ידו.

18. הלכה היא כי לשר הפנים נתון שיקול דעת רחב בהפעלת סמכויותיו על פי חוק הכניסה לישראל, בכלל זה לגבי השאלה האם להעניק אשרת כניסה לישראל אם לאו, והאם להעניק מעמד בישראל (ר' בג"ץ 758/88 **קנדל נ' שר הפנים**, פ"ד מו(4) 505 (1992) (להלן: "**פרשת קנדל**"); בג"ץ 4156/01 **דימיטרוב נ' משרד הפנים**, פ"ד נו(6) 289 (2002)). זאת, בהתאם לעקרון הריבונות מכוחו יש למדינה שיקול דעת רחב להחליט מי ייכנס בשעריה, למנוע מזרים להיכנס לתחומה או להרחיקם כאשר אינם רצויים עוד (בג"ץ 482/71 **קלרק נ' שר הפנים**, פ"ד כז(1) 113, 117; פרשת **קנדל**, בעמ' 520; בג"ץ 1031/93 **פסרו (גולדשטיין) נ' שר הפנים**, פ"ד מט(4) 661, 705; בג"ץ 4370/01 **לפקה נ' שר הפנים**, פ"ד נז(4) 920, 930).

## ג.2. תופעת ההסתננות מסודן לישראל

19. מדינת ישראל מתמודדת עם גל של הגירה בלתי חוקית, בין היתר של מסתננים שנכנסו בעבר לישראל באופן בלתי חוקי ושלא דרך מעבר גבול, וחלקם אף ללא תיעוד, ונשארו בישראל.

20. **כ-20% מהמסתננים השוהים בישראל כיום הגיעו מהרפובליקה של סודן (צפון סודן).** נתינים של הרפובליקה של סודן שהסתננו לישראל אכן אינם מורחקים למדינת מוצאם לעת הזו, אולם הדבר אינו נובע מהכרה במדינה זו כמדינת משבר. הימנעותה של מדינת ישראל מלבצע החזרות ישירות לצפון סודן נובעת בעיקרה מהקושי המעשי לבצע החזרות שכאלה, בשל היעדר יחסים דיפלומטיים בין מדינת ישראל לרפובליקה של סודן, וממילא בשל היעדר תקשורת עם הרשויות במדינה זו. משכך, מטבע הדברים, **לא קיים מסלול ישיר** לביצוען של החזרות מסתננים לרפובליקה של סודן.

## ג.3. "אמנת הפליטים"

21. מדינת ישראל תתומה על האמנה הבינלאומית בדבר מעמדם של פליטים (האמנה בדבר מעמדם של פליטים, כ"א 65, כרך 3 עמ' 5; נפתחה לחתימה ב-1951 ואושררה ב-1954) (להלן- "**אמנת הפליטים**") ועל הפרוטוקול המשלים לה (הפרוטוקול בדבר מעמדם של פליטים, כ"א 690, 23). הוראות אמנת הפליטים לא אומצו בחקיקה פנימית, אך המדינה פועלת בקנה אחד עם הוראות ועקרונות האמנה (עע"מ 8870/11 **גונזלס נ' משרד הפנים** (נבו, 25.4.13), פסקה 8; בג"ץ7146/12 **אדם נ' הכנסת** (נבו, 16.9.13)).

22. כדי שמדינת ישראל תעניק לאדם מעמד של פליט, על ההגנות והזכויות הנלוות לכך, עליו להוכיח, בשלב הראשון, את התקיימותם של ארבעה יסודות: (1) קיומו של פחד מבוסס היטב **מפני רדיפה**; (2) עילת **הרדיפה** היא אחת מחמש העילות המנויות באמנת הפליטים (גזע, דת, אזרחות/לאום, השתייכות לקבוצה חברתית מסוימת או השקפה מדינית/דעה פוליטית); (3) הימצאות מבקש המקלט מחוץ למדינתו בשל אותו פחד; (4) העדר יכולת או חוסר רצון מצד מבקש המקלט לזכות להגנת מדינתו בשל הפחד האמור (עע"מ 1440/13 **צ'ימה נ' מדינת ישראל - משרד הפנים** (נבו, 7.8.13), פסקה 16 לפסק דינו של כבי השי' ח' מלצר).

23. הנטל להביא ראיות, אשר יוכיחו את זכאותו של מבקש המקלט לקבל מעמד של "פליט" – מוטל על המבקש (עע"מ 7079/12 **מדינת ישראל נ' גרמאיי** (נבו, 10.12.12)).

24. בשנת 2002 גיבש המשנה ליועץ המשפטי לממשלה את "נוהל הסדרת הטיפול במבקשי מקלט בישראל". נוהל זה עודכן ושונה במהלך השנים.

25. יצוין, כי בעבר הפנייה הראשונית של מבקשי מקלט מדיני בישראל על פי האמנה נעשתה לנציגות בישראל של נציב האו"ם לפליטים. נציבות האו"ם לפליטים בישראל ערכה בדיקה וסינון ראשוניים של המבקשים מקלט מדיני בישראל, ולאחר מכן, במקרים מתאימים, אף ראיון מקיף של המבקש, בירור ראשוני עם משרד הפנים לגבי מידע המצוי בידו בנוגע למבקש (ככל שקיים מידע כזה), וכן פנייה לקבלת מידע מנציבות האו"ם לפליטים בזינבה (כמו גם בנציגויות נוספות בעולם, לפי העניין). בהמשך ניתנה החלטה לגבי כל בקשה למקלט מדיני, לאחר קבלת חוות דעת ובהתאם לתהליך שהותווה בנוהל.

26. בהמשך, שבו הגורמים הרלוונטיים ובחנו את הליך בדיקת הבקשות למקלט מדיני, ובעידוד הנציבות ובתיאום עמה, הוחלט כי יש מקום להקים מערך עצמאי לבחינת בקשות למקלט מדיני על ידי מדינת ישראל.

27. החל מיום 1.7.09 החלה לפעול ברשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול, יחידת הטיפול במבקשי מקלט בישראל, היא יחידת ה-RSD , אשר תפקידה טיפול ובחינה של בקשות למקלט מדיני בישראל. יחידה זו באה למלא את התפקיד אותו מילאה נציבות האו"ם לפליטים עד יולי 2009.

28. נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל (נוהל מס' 5.2.0012), שעודכן לאחרונה ביום 10.10.19, מפרט את אופן הטיפול בבקשות לקבלת מקלט מדיני נכון להיום, ולפיו הבקשות נבחנות באופן יסודי, ניתנת לגבי כל מבקש מקלט חוות דעת ומתקבלות החלטות על פי ההוראות המעוגנות בנוהל.

**... נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל מצורף ומסומן נספח א'.**

## ג.4. מסתננים סודנים יוצאי חבל דרפור

29. בישראל שוהים כ-6,500 אזרחי סודן שהסתננו לישראל.

30. ביחס למסתננים מסודן אשר טוענים כי מוצאם מחבל דרפור, נציין כי בשלהי 2007, הנחה ראש הממשלה דאז, מר אהוד אולמרט, את שר הפנים דאז, מר מאיר שטרית, ליתן רישיון לישיבת ארעי מסוג א/5 ל-600 מסתננים אשר פרטיהם האישיים הועברו ברשימה לשר הפנים על ידי נציבות האו"ם לפליטים, ואשר זוהו על ידי הנציבות כמי שמוצאם מחבל דרפור שבסודן. יצוין, כי רישיון ישיבה זה ניתן שלא על בסיס בחינת בקשות מקלט פרטניות.

31. כפי שפורט, נתיני הרפובליקה של סודן נוספים שהסתננו לישראל – בין אם הם טוענים שמוצאם מחבל דרפור ובין אם לאו –אינם מורחקים ישירות למדינת מוצאם לעת הזו, ואוחזים ככלל ברישיונות על פי סעיף 2(א)(5).

32. בשים לב כי סוגיית המסתננים בכלל על כלל רבדיה, לרבות סוגיית מבקשי המקלט מחבל דרפור, נבחנת ונדונה לאורך השנים באופן עקבי ע"י הדרגים הבכירים ביותר בממשלת ישראל וזאת לאור ההתפתחויות השונות שחלות באופן תדיר בנושא, באמצע שנת 2017 החליטו ראש

הממשלה, שר הפנים והיועץ המשפטי לממשלה, על מתן רישיון ארעי מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים לכ-200 סודנים יוצאי חבל דרפור נוספים. בנוסח ההחלטה צוין כי יש בכך להוות **שלב ראשון** לעת הזו, כאשר בסמוך לאחר שיינתן פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין המדינות השלישיות (עע"מ 8101/15 **צגטה נ' שר הפנים**), לנוכח השלכות פסק הדין על סוגיית המסתננים במובן הרחב, ובשים לב למה שנקבע בו, תיבחן המדיניות גם במישור הספציפי של מבקשי המקלט מדרפור.

33. בהמשך לכך, ולאחר פסק הדין שניתן בעניין המדינות השלישיות, במסגרת ישיבה נוספת שהתקיימה ביום 30.11.17 בראשות ראש הממשלה, ובהשתתפות שר הפנים והיועץ המשפטי לממשלה, הוחלט כי יינתן מעמד מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים ל-300 סודנים יוצאי חבל דרפור נוספים על פי קריטריונים שייקבעו ע"י המערערת. זאת, כשלב נוסף במסגרת הטיפול בסוגיה. בהמשך נקבעו מכסות נוספות, כפי שיפורט להלן.

34. עוד יודגש כי הסוגיה של מבקשי מקלט יוצאי **חבר** דרפור תלויה ועומדת לפתחו של בית המשפט העליון במסגרת בג"ץ 4630/17 ובג"ץ 7552/17 (להלן יחד- "**העתירה**" או "**העתירות**").

<u>השתלשלות האירועים בעתירה התלויה ועומדת בבג"צ:</u>

35. ביום 16.8.16 הוגשה תגובת המדינה לעתירה.

**... העתק תגובת המדינה לעתירה מצורף ומסומן <u>נספח 1.</u>**

36. הדיון בעתירה הנ"ל נקבע ליום 30.11.17. בהחלטה מיום 27.11.17 נענה בית המשפט העליון לבקשת המדינה, חרף התנגדות העותרים, והורה על דחיית הדיון בעתירה "**משום שביום שנקבע לדיון עתידה להתקיים ישיבה בראשות ראש הממשלה ובהשתתפות שר הפנים והיועץ המשפטי לממשלה בסוגיה מושא העתירה**".

37. ביום 14.12.17 הגישה המדינה הודעת עדכון במסגרת העתירה, בה הודיעה על ההחלטה שפורטה לעיל, במסגרתה הוחלט לתת מעמד מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים **ל-300 סודנים יוצאי חבל דרפור <u>נוספים</u>**, וביקשה לאפשר לה להשלים את גיבוש עמדתה בסוגיה הרוחבית הכרוכה בגיבוש מדיניות על פי שיקול הדעת הרחב המסור לשר הפנים בעניין זת.

**... העתק הודעת העדכון מיום 14.12.17 מצורף ומסומן <u>נספח 2.</u>**

38. במסגרת הדיון בעתירה שהתקיים ביום 18.12.17, הודיעה המדינה כי בשבועות הקרובים צפויות התפתחויות נוספות, שכן הסוגיה מונחת על שולחנו של הדרג המדיני הבכיר ביותר בליווי היועץ המשפטי לממשלה. כן הובהר כי בהמשך יגובש פתרון, אשר עתיד לתת מענה לכלל אוכלוסיית המסתננים בארץ, לרבות עניינה של האוכלוסייה מושא העתירות.

**... העתק פרוטוקול הדיון מיום 18.12.17 מצורף ומסומן <u>נספח 3.</u>**

39. לאור עדכוני המערערת כאמור, הורה בית המשפט הגבוה לצדק למדינה להגיש הודעת מעדכנת בתוך 30 ימים לעניין הקריטריונים שנקבעו למתן זכויות מטעמים הומניטאריים לקבוצת ה-300 על פי ההחלטה שהתקבלה לאחרונה, וכן להגיש הודעה מעדכנת בתוך 90 ימים לעניין המדיניות הכוללת המתגבשת והנוגעת לכלל המסתננים ומבקשי המקלט בישראל.

**... העתק ההחלטה מיום 18.12.17 מצורף ומסומן נספח 4.**

40. ביום 21.1.18 הגישה המדינה הודעת עדכון לבית המשפט הגבוה לצדק, שלפיה ביום 11.1.18 החליט שר הפנים על הקריטריונים ליישום ההחלטה בדבר מתן מעמד מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים ל-300 סודנים יוצאי חבל דרפור. בהתאם להחלטת שר הפנים המעמד יינתן למי שזוהו כיוצאי חבל דרפור אשר הגישו בקשה לקבלת מקלט מדיני בישראל ואשר עומדים בתנאים הבאים:

א. גילם 42 ומעלה ונכנסו לישראל עד שנת 2012.

ב. גילם 41 ונכנסו לישראל עד חודש דצמבר 2010, כולל.

בהודעה נמסר עוד, כי בהתאם להחלטת שר הפנים בדבר הקריטריונים האמורים, פועלת המדינה לפרסום רשימת הזכאים למעמד וכן להסדר ההליך למתן מעמד.

**... העתק הודעת העדכון מיום 21.1.18 מצורף ומסומן נספח 5.**

41. ביום 19.3.18 הגישה המדינה הודעת עדכון נוספת בעתירה, בה צוין כי ביום 12.3.18 התקיימה ישיבה בראשות היועץ המשפטי לממשלה אשר עניינה בסוגיות רוחביות הנוגעות למושא העתירה, וכי בהמשך לישיבה זו, בימים הקרובים עתידה להתקיים ישיבה בראשות ראש הממשלה ובהשתתפות שר הפנים והיועץ המשפטי לממשלה ואשר עניינה בסוגיות דומות הנוגעות לאוכלוסיית המסתננים ומבקשי המקלט השוהים בישראל. צוין, כי תוצאות הישיבה רלבנטיות לעניינה של העתירה וצפויות להשפיע על המדיניות הכוללת המתגבשת. משכך, התבקשה ארכה לצורך הגשת הודעת המדינה באשר למדיניות המתגבשת, וזאת עד ליום 19.4.18.

**... העתק הודעת העדכון ובקשת הארכה מיום 19.3.18 מצורף ומסומן נספח 6.**

42. ביום 22.3.18 ניתנה החלטת כב' הנשיאה א' חיות, הנעתרת לבקשת הארכה ומורה למדינה להגיש את התגובה המעדכנת עד ליום 19.4.18.

**... העתק ההחלטה מיום 22.3.18 מצורף ומסומן נספח 7.**

43. ביום 20.4.18 הגישה המדינה בקשה להארכת מועד להגשת הודעה מעדכנת מטעמה. וזאת, בשים לב להתפתחויות שחלו בשבועות הקודמים להגשת הבקשה בסוגיות הרוחביות הנוגעות לאופן הטיפול באוכלוסיית המסתננים ומבקשי המקלט השוהים בישראל, ואשר מונחות על שולחנו של הדרג המדיני בליווי גורמים משפטיים בכירים, ונוגעות גם לעניין מושא העתירה.

**... העתק הבקשה מיום 20.4.18 מצורף ומסומן נספח 8.**

44. בהחלטה מיום 7.5.18 התקבלה בקשת הארכה כך שעל המדינה היה להגיש את התגובה המעדכנת עד ליום 10.5.18. ביום 10.5.18 הגישה המדינה בקשת ארכה נוספת.

**... העתק ההחלטה מיום 7.5.18 מצורף ומסומן נספח 9.**

**... העתק הבקשה מיום 10.5.18 מצורף ומסומן נספח 10.**

45. ביום 27.5.18 הגישה המדינה הודעת עדכון, אשר התייחסה להתפתחויות שחלו בתודש אפריל אותה שנה הנוגעות לאופן הטיפול באוכלוסיית המסתננים ומבקשי המקלט, ובכלל זאת למתווה ההרחקה למדינות שלישיות. כן הודיעה, כי בעקבות ישיבות שנערכו בימים 17.5.18 ו-22.5.18, הוחלט כי **כשלב נוסף**, יינתן מעמד מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים ל-300 סודנים נוספים יוצאי חבל דרפור, וכי מתן מעמד בהתאם להחלטה זו ייעשה על פי קריטריונים שייקבעו בתוך 30 ימים. בעקבות הודעה זו קבע בית המשפט העליון דיון ליום 29.10.2018.

**... העתק הודעת העדכון מיום 27.5.18 מצורף ומסומן כנספח 11.**

46. ביום 5.7.2018 קבע שר הפנים את הקריטריונים ליישום ההחלטה הנוספת בדבר מתן מעמד מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים ליוצאי חבל דרפור. בהתאם להחלטת שר הפנים המעמד יינתן למי שזוהו כיוצאי חבל דרפור אשר הגישו בקשה לקבלת מקלט מדיני בישראל ואשר עומדים בתנאים הבאים:

א) גילם 41 ומעלה ונכנסו לישראל עד שנת 2012.

ב) גילם 40 ונכנסו לישראל עד סביב חודש נובמבר 2011.

47. ביום 28.10.18 הגישה המדינה הודעה נוספת לבית המשפט הגבוה לצדק, במסגרתה עדכנה כי בימים 15.10.18 ו-22.10.18 התקיימו שתי ישיבות נוספות, בראשות ראש הממשלה ובהשתתפות שר הפנים, שרת המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה, ראש המל"ל, מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה וכן גורמי מקצוע נוספים, והוחלט כי מאותה עת ואילך יוכרעו בקשות מקלט של סודנים יוצאי חבל דרפור במסלול פרטני בהתאם לנוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל (מס' 5.2.0012), ובשים לב לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. עוד הוחלט כי מעת שבקשות מקלט נבחנות באופן פרטני ובהתאם לנוהל, אין עוד מקום להמשך מתן מעמד א/5 מטעמים הומניטאריים לאנשים נוספים כפי שנעשה עד אותה עת.

במסגרת ההודעה הובהר, כי יישום ההחלטה האמורה מחייב מטבע הדברים היערכות מיוחדת של מיפוי כלל הבקשות, קביעת הקווים המנחים להכרעה בהן וכן קביעת סדרי עבודה בעניין. לשם כך החלה עבודת מטה בשיתוף כלל משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, והתקיימה ישיבה ראשונה עם יחידת ה- RSD ביום 23.10.18.

המדינה ביקשה כי יתאפשר בידה לשוב ולעדכן בתוך 30 ימים באשר לסדרי העבודה ליישום החלטת הדרג המדיני שצוינה לעיל, ובכלל זאת ללוחות הזמנים הצפויים להכרעה פרטנית בבקשות המקלט שהוגשו עד אותה עת.

**... העתק הודעת העדכון מיום 28.10.18 (ללא נספח) מצורף ומסומן נספח 12.**

48. ביום 29.10.18 התקיים דיון נוסף בעתירה, בסופו נעתר בית המשפט הגבוה לצדק לבקשת המדינה להגשת הודעת עדכון.

**... העתק פרוטוקול הדיון מיום 29.10.18 מצורף ומסומן נספח 13.**

**... העתק ההחלטה מיום 29.10.18 מצורף ומסומן נספח 14.**

49. ביום 16.12.18 הוגשה הודעת עדכון נוספת במסגרתה הציגה המדינה את סדרי העבודה ליישום החלטת הדרג המדיני שצוינה לעיל, ובכלל זה לוחות הזמנים הצפויים להכרעה פרטנית בבקשות המקלט שהוגשו עד אותה עת.

**... העתק הודעת העדכון מיום 16.12.18 מצורף ומסומן נספח 15.**

50. בהחלטה מיום 18.12.18 ניתנה לעותרים זכות תגובה עד ליום 16.1.19. ביום 28.1.19 ניתנה ארכה כמבוקש להגשת הודעת עדכון עד ליום 17.2.19.

51. בימים 10.1.19 ו-19.2.19 ניתנו החלטות שר הפנים, בהתאם לפסק הדין בערעורים המאוחדים (כפי שיפורט להלן), הקובעות את סוג המעמד אותו יקבלו מבקשי המקלט מחבל דרפור עד להכרעה בבקשותיהם.

52. ביום 21.2.19 הגישה המדינה הודעת עדכון על התקדמות הטיפול בבקשות המקלט במסלול הפרטני ועל החלטות שר הפנים, וביקשה להגיש הודעת עדכון נוספת בתוך 90 ימים.

**... העתק הודעת עדכון מיום 21.2.19 מצורף ומסומן נספח 16.**

53. ביום 18.3.19 התקיים דיון בעתירות, במסגרתו התחייבה המדינה להאריך את תוקף הרישיונות הניתנים למבקשי מקלט מדרפור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל לשנה בכל פעם.

**... העתק פרוטוקול הדיון מיום 18.3.19 מצורף ומסומן נספח 17.**

54. ביום 19.3.19 ניתן צו על תנאי המורה למשיבים כדלקמן:

בבג"ץ 4630/17 – **"מדוע לא יאמצו ללא דיחוי קווים מנחים לבחינה ולהכרעה בבקשות המקלט של מבקשי המקלט יוצאי דרפור, חבל הנובה והנילוס הכחול ובהתאם לכך ינחו את הוועדה המייעצת לענייני פליטים (להלן: הוועדה) לפעול ביחס לבקשות אלה בהתאם לנוהל הטיפול במבקשי מקלט (להלן: הנוהל).**

**לחלופין, מדוע לא יצהירו ללא דיחוי, כי אימוץ קווים מנחים כאמור אינו נדרש לצורך הכרעות בבקשות מקלט פרטניות, ובהתאם לכך ינחו את הוועדה המייעצת לפעול ביחס לבקשות אלה בהתאם לנוהל".**

בבג"ץ 7552/17 – **"לבוא וליתן טעם מדוע לא יוענק רישיון לישיבת ארעי מסוג א/5 לעותרים ולמבקשי מקלט יוצאי דרפור כמותם, וזאת עד להכרעה בבקשות המקלט הפרטניות שהגישו".**

בית המשפט הורה למשיבים להגיש תצהירי תשובה בתוך 60 ימים.

**... העתק ההחלטה מיום 19.3.19 מצורף ומסומן נספח 18.**

55. ביום 16.5.19 הגישה המדינה בקשה למתן ארכה להגשת תצהירי התשובה. בבקשה נמסר, בין השאר, כי המדינה השלימה מיפוי ואפיון של 296 בקשות מקלט וכי ביום 31.3.19 התקיים דיון בוועדה המייעצת לענייני פליטים אשר יוחד לבחינתן של עשר בקשות, וכי ייתכן שיידרשו השלמות בעניינן. עוד נמסר, כי נושא קצב הטיפול בבקשות מקלט של יוצאי חבל דרפור נקבע לדיון בראשות היועץ המשפטי לממשלה ובכירים נוספים ליום 12.6.19, בשים לב למועד השלמת כינון הממשלה. הארכה התבקשה על מנת לאפשר לדרג המדיני וליועץ המשפטי לממשלה להידרש לנושא כאמור. ביום 21.5.19 התקבלה הבקשה וניתנה ארכה כמבוקש.

**... העתק בקשת הארכה להגשת תצהיר תשובה מצורף ומסומן <u>נספח 19</u>.**

56. ביום 21.5.19 התקבלה בקשת הארכה ונדחה המועד להגשת תצהירי התשובה עד ליום 3.7.19. ביום 2.7.19 הוגשה בקשת ארכה נוספת, כיוון שהסוגיה עתידה להידון בדיון של הדרג המדיני והיועץ המשפטי לממשלה רק ביום 4.7.19, ואף היא התקבלה.

57. ביום 9.7.19 הגישה המדינה הודעה ובקשה, במסגרתה עדכנה על התמורות המשמעותיות שחלו בסודן החל מחודש אפריל 2019 כך שסודן ניצבת בפני תקופה של שינויים פוליטיים שעלולים להיות מאופיינים בחוסר יציבות שלטונית. המדינה עדכנה כי בנסיבות אלה התעורר קושי מובנה בקידום הכרעות פרטניות בבקשות המקלט שהוגשו, ועל כן עד להתבהרות התמונה העובדתית בא שר הפנים לכלל החלטה כי לעת הזאת אין אפשרות להכריע באופן פרטני בבקשות מקלט וכי נכון יהיה להפנות את עובדי יחידת ה-RSD לטפל בבקשות של מבקשי מקלט אריתריאים. עוד נמסר בהודעה, כי בנוסף להארכת רישיונותיהם של מבקשי המקלט מחבל דרפור לתקופה של שנה בכל פעם, **הוחלט גם להסיר מהרישיון את הכיתוב "רישיון זה אינו מהווה רישיון עבודה"**, באופן שעולה בקנה אחד עם המדיניות הנוהגת דה-פקטו. כן הוחלט על **מתן מעמד מסוג ב/1 לקבוצה של 300 מבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור**, בהתאם לקריטריונים שייקבעו. בשים לב לכל האמור, ונוכח תקופת הבחירות, ביקשה המדינה לקבוע את העתירות לדיון בהתנגדות למתן צו מוחלט ברבעון הראשון של שנת 2020 ולאפשר למדינה להגיש תצהירי תשובה 45 ימים לפני הדיון שייקבע.

**... העתק הודעה ובקשה מיום 9.7.19 מצורף ומסומן <u>נספח 20</u>.**

58. בהתאם להחלטת בית המשפט, דיון בעתירות נקבע ליום 9.12.19, ועל המדינה להגיש תצהירי תשובה 21 ימים לפני הדיון. בהמשך, ולנוכח אי כינונה של ממשלה, נעתר בית המשפט לבקשת המדינה וביטל את הדיון האמור.

59. ביום 9.9.19 עדכנה המדינה כי נקבעו הקריטריונים ליישום ההחלטה בדבר מעמד מסוג ב/1 לקבוצה של עד 300 מבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור.

**... העתק הודעה מיום 9.9.19 מצורף ומסומן <u>נספח 21</u>.**

<u>עתירה נוספת בבג"צ:</u>

60. להשלמת התמונה יצוין כי עתירה נוספת בעניין סודנים יוצאי חבל דרפור תלויה ועומדת בבית המשפט העליון (בג"צ 2532/18). בעתירה זו מבקשים העותרים להורות לראש הממשלה ולשר

הפנים לבוא וליתן טעם: מדוע לא תונהג מדיניות שוויונית בין אותם מבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור אשר זכו לקבל מעמד ארעי מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים ומדוע לא יעניקו מעמד דומה לכל מבקשי המקלט יוצאי חבל דרפור ובכללם העותרים: ולחלופין לנמק על יסוד אלו טעמים נקבעו הקריטריונים שעניינם גיל מבקשי המקלט ומועד כניסתם לישראל, ואשר הביאו (לטענת העותרים) לתוצאה לא שוויונית ולא סבירה.

61. ביום 8.5.18 הגישה המערערת תגובה מקדמית לעתירה זו. ביום 12.7.18 הורה בית המשפט כי התיק ייקבע לדיון לאחר הכרעה בבג"צ 4630/17 ו-7552/17.

<u>ערעורים נוספים בבית משפט נכבד זה:</u>

62. כאמור לעיל, בפני בית משפט נכבד זה תלויים ועומדים ערעורים שהוגשו על פסקי דין העוסקים בסוגיית אי ההכרעה בבקשות המקלט של יוצאי חבל דרפור.

63. ביום 26.11.18 ניתן פסק דין בשלושה ערעורים שנשמעו במאוחד (עמ"נ 64239-01-18, עמ"נ 34307-09-18 ועמ"נ 7238-10-18). **כב' השופט דראל <u>קיבל את הערעורים וביטל את הוראת בית הדין לעררים להעניק למשיבים רישיונות לישיבת ארעי מסוג א/5</u>.** כן הורה, כי בתוך 45 ימים יקבל שר הפנים החלטה בשאלה כיצד יש לנהוג במבקשי המקלט בתקופת הביניים שעד להכרעה בבקשות הפרטניות, וכי ביטול רישיונות א/5 שניתנו מכוח הוראת בית הדין לעררים ייכנס לתוקף 30 יום ממועד מתן החלטת השר (להלן: "**פסק הדין בערעורים המאוחדים**").

**... <u>העתק פסק הדין מצורף ומסומן נספח 22.</u>**

64. בהמשך, ניתנו פסקי דין נוספים על ידי מותבים שונים בערעורים השונים שהוגשו על ידי המדינה באותה סוגיה, אשר אימצו את קביעותיו ומסקנותיו של פסק הדין בערעורים המאוחדים (ר' למשל פסקי הדין בעמ"נ 40396-11-18; עמ"נ 72359-10-18; עמ"נ 45102-06-18; 62530-12-18; 20679-06-18 ועוד). על חלק מפסק הדין האמורים הוגשו בקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון.

65. על פסק הדין בערעורים המאוחדים הוגשה בקשת רשות ערעור (בר"מ 9154/18). המדינה הגישה תגובתה לבר"מ והוגשה גם תשובת המבקשים.

66. בהחלטה מיום 26.3.19 בבר"מ הנ"ל, הורה בית המשפט העליון כי "בשים לב לכך שההליך דנן נסב אף הוא על סוגיית מעמדם של מבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור בתקופה שעד למתן החלטה בבקשות המקלט שהוגשו מטעמם, בשלב זה אני מורה כי המשיבה תגיש הודעה מעדכנת 30 ימים לאחר הגשת תצהיר התשובה בבג"ץ 4630/17".

67. יצוין, כי זמן קצר לאחר פסק הדין בערעורים המאוחדים, תזלו ככלל מותבי בית הדין לעררים לתת סעדים למבקשי מקלט מדרפור שבקשתם טרם הוכרעה, ודחו בקשות למתן רישיונות מסוג א/5 לעוררים שביקשו זאת, והקפיאו את הדיון בעררים עד להכרעת בית המשפט העליון בסוגיה.

<u>החלטות שר הפנים</u>

68. בהתאם להוראת פסק הדין בערעורים המאוחדים, ביום 10.1.19 נתן שר הפנים החלטה שלפיה בתקופת הביניים ועד להכרעה בבקשות המקלט יינתנו למבקשי המקלט יוצאי חבל דרפור רישיונות לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, זאת בדומה לרישיון המונפק לכלל מבקשי המקלט בישראל. החלטה זו ניתנה בשים לב לבחינה שהתקיימה באותם ימים על ידי יחידת הטיפול במבקשי מקלט, לצורך מיפוי ואפיון בקשות המקלט. עוד החליט השר כי בתום הליך הבדיקה ולא יאוחר מ-45 יום ממתן ההחלטה יובאו לפני השר ממצאי הבחינה של הצוות המיוחד ביחידת הטיפול במבקשי המקלט, לצורך בחינה והערכה מחודשת של החלטה זו.

**... העתק החלטת שר הפנים מיום 10.1.19 מצורף ומסומן <u>נספח 23</u>.**

69. שר הפנים שב ונדרש לעיין ובהחלטתו מיום 19.2.19 לא מצא להורות על שינוי כלשהו ברישיונות לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל שניתנים בתקופת הביניים.

**... העתק החלטת שר הפנים מיום 19.2.19 מצורף ומסומן <u>נספח 24</u>.**

70. נשוב ונזכיר, כאמור לעיל, כי במסגרת הדיון בעתירה מיום 18.3.19 התחייבה המדינה להאריך את תוקף הרישיונות הניתנים למבקשי מקלט מדרפור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל לשנה בכל פעם, ובהמשך התחייבה להוריד מרישיונות אלה את הכיתוב האוסר על העסקת המחזיק בהם.

71. בנוסף, ביום 2.1.2020 אישר מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה להסיר את הכיתוב "רישיון זה אינו מהווה רישיון עבודה" מרישיונותיהם של כלל אזרחי סודן השוהים בארץ.

**<u>ד. עמדת המשיבה לגוף העתירה:</u>**

<u>כללי:</u>

72. מבלי לגרוע בטענת המשיבה כי דין העתירה סילוק על הסף, המשיבה סבורה כי דין העתירה להידחות אף לגופה, משום שהעותרת לא הצביעה על פגם כלשהו המצדיק התערבות במדיניות המשיבה לגבי אופן הטיפול בבקשות המקלט בכלל ולגבי ההחלטה שלא לערוך ראיונות זיהוי למבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור לעת הזו בפרט.

73. בפתח הדברים נבהיר, כי כפי שפורט לעיל, סוגיית הטיפול במבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור היא סוגיה מורכבת ורבת-היבטים, הנמצאת על שולחנם של מקבלי ההחלטות הבכירים ביותר בדרג המדיני, ובשיתוף היועץ המשפטי לממשלה. הסוגיה אף מונחת לפתחו של בית המשפט הגבוה לצדק במסגרת הדיון בעתירות, כמפורט לעיל.

74. על כן, ככל שהעתירה כאן מבקשת לתקוף את מדיניות המשיבה, עליה נמסר לבג"צ, להקפיא בשלב זה את הטיפול בבקשות המקלט הפרטניות של יוצאי חבל דרפור נוכח התמורות שחלו בחודשים האחרונים בסודן, עמדת המשיבה היא, כי אין זה המקום הראוי לדון או להכריע בכך, מפאת עקרון כיבוד הערכאות, ויש להמתין להכרעת בג"צ בעניין זה.

75. לעניין התלטת המשיבה שלא להפריד בין ראיון זיהוי לראיון מקלט ולא לערוך בעת הזאת ראיונות זיהוי נפרדים למבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור, יובהר, כי החלטה זו נובעת מרצונה של המשיבה לאזן באופן הראוי ביותר בין המשאבים המוגבלים העומדים לרשותה לבחינת בקשות מקלט ולהכרעה בהן מחד גיסא, לבין הצורך לקדם ולהכריע בעשרות אלפי בקשות מקלט פתוחות הממתינות להכרעת, ותועלת נמוכה מאוד, אם בכלל, שתופק מראיונות זיהוי אלה, מאידך גיסא.

76. קבלת המבוקש בעתירה, באופן שבו תינתן לרשות הוראה לקיים ראיונות זיהוי נפרדים למי שטוענים שהם יוצאי חבל דרפור, תהווה, לשיטת המשיבה, **שימוש לא מושכל במשאבים המוגבלים** העומדים לרשותה, וצפויה בסופו של יום **לפגוע** בכלל מבקשי המקלט בישראל הממתינים להכרעה בבקשותיהם. בצד זאת, נראה שלא עשויה לצמות תועלת מקיומם של ראיונות זיהוי נפרדים, וככל שהיא קיימת מדובר בתועלת **שולית**.

77. המשיבה סבורה, כי האיזון שערכה בין השיקולים השונים הוא איזון ראוי, סביר ומידתי בנסיבות העניין, וכי אין העותרת מצביעה על עילה המצדיקה התערבות בדרכי עבודתה של המשיבה ובשינוי הליכי בחינת בקשות המקלט.

78. עד כאן באופן כללי, ולהלן ביתר פירוט.

<u>על היחידה לטיפול במבקשי מקלט – בתמצית:</u>

79. ביחידת הטיפול במבקשי מקלט בישראל (ה-RSD) תלויות ועומדות כ-36,000 בקשות של מבקשי מקלט מכל העולם הממתינות לטיפול ולהכרעה. על מנת לסבר את האוזן נציין, כי רק בשנה האחרונה הוגשו עד כה 9817 בקשות חדשות.

80. בישראל חיים כיום כ-6,500 מסתננים אזרחי סודן.
מתוכם, כ-4,500 הגישו בקשות לקבלת מקלט מדיני וממתינים להכרעה בבקשותיהם.
מתוך אזרחי סודן מבקשי המקלט, כ-3,600 זוהו כיוצאי חבל דרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול.
כל השאר, כלומר כ-900 אנשים, הם מבקשי מקלט אזרחי סודן, שטרם זוהו כיוצאי חבל דרפור או כלל לא טענו כי הם יוצאי חבל דרפור.

81. יחידת הטיפול במבקשי מקלט פועלת תחת המשאבים המוגבלים העומדים לרשותה, במטרה לספק מענה הולם, ככל שניתן, לכלל אוכלוסיות מבקשי המקלט בישראל, ובכלל גם מבקשי מקלט מסודן, לרבות יוצאי חבל דרפור.

82. עובדי היחידה עושים כל אשר לאל ידם ליתן שירות מקצועי, מסור ומכבד לכלל הפונים באשר הם, לצד קידום הטיפול בבקשות שהוגשו לקבלת מקלט מדיני, ובכלל מבקשי מקלט מסודן, ומתן מענה מהיר לקהל הפונים. עם זאת, למרבה הצער, המשאבים המוגבלים העומדים לרשות היחידה אינם מספיקים לביצוע המשימות הרבות המוטלות עליה.

83. היחידה מונה כיום 20 מראיינים המיומנים בביצוע ראיונות מקלט, ו-5 עובדים נוספים אשר גויסו לאחרונה לצורך כך. היחידה נמצאת בתהליך גיוס של עובדים נוספים. למרבה הצער, תחלופת העובדים ביחידה היא גבוהה.

84. יודגש, כי תהליך הגיוס וההכשרה של עובד ביחידה הוא ארוך ומורכב. זאת, משום שעל מנת לעשות את עבודתם בצורה המיטבית, נדרשים עובדי היחידה ללמוד את התחום היטב ולהתמקצע בו. עובדי היחידה הם בעלי תארים אקדמאיים, חלקם בעלי תארים מתקדמים. תהליך ההכשרה כולל קורס מקיף במסגרתו נלמדים נושאים עיוניים רבים ובכלל זה אמנת הפליטים והאלמנטים לקביעת מעמד פליט, אופן ניתוח בקשות למקלט על כלל הרכיבים שלה, טכניקות לעריכת ריאיון מקלט, אופן בחינת אמינות וחובת הוכחה ועוד. הקורס אורך כמספר שבועות. בתום הקורס, מתחיל שלב העבודה המעשית ביחידה בו העובדים החדשים עוברים הליך חפיפה וליווי על ידי עובדים ותיקים יותר.

85. זאת ועוד. בתקופה האחרונה החלה היחידה בתהליך שינוי ארגוני במטרה לייעל את עבודתה. תהליך זה כולל חלוקת עובדי היחידה לצוותים לפי חלוקה גיאוגרפית, באופן שיאפשר לכל חוקר להתמקצע יותר באזור שבתחום טיפולו ובכך לייעל את הטיפול בבקשות המקלט.

86. על האמור יש להוסיף, כי עריכת ראיונות זיהוי ליוצאי חבל דרפור, היא עניין מורכב וארוך. ראיונות זיהוי צריכים להיעשות על ידי מראיינים מקצועיים אשר ניסיונם המקצועי, כמו גם מפגשיהם הבלתי אמצעיים עם המסתננים, הינו רב. המדובר במראיינים מקצועיים הבקיאים במלאכתם, שהינה בעיקר פרי הניסיון וההכשרה המיוחדים. קביעותיהם הן קביעות עובדתיות המבוססות על מכלול הנסיבות בעניינו של המסתנן, ובכללן- מסמכי זיהוי שהוא נושא עמו, השפות/להגים אותם הוא דובר, סיפור חייו כפי שמתואר על ידו, זיהוי מקומות במדינות הנטענות, התרשמות בדבר אמינותו ועוד. בהתבסס על מכלול הנסיבות כאמור, ועל הזיקה הדומיננטית למדינה מסוימת העולה מהן, נקבעת זהותו של המבקש על ידי הגורמים המוסמכים.

87. בעניינם של מבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור, על המראיין להכיר היטב את סודן בכלל ואת חבל דרפור בפרט – מבחינה היסטורית, מדינית-פוליטית, גאוגרפית, תברתית, דתית ועוד. עליו להכיר את הניואנסים המבדילים בין השבטים השונים במדינה, ועוד. במהלך הראיון נשאל מבקש המקלט שאלות רבות אודות עברו, משפחתו, מקום הולדתו, מקום מגוריו, לימודיו, שפתו, דתו, תרבותו וכיוצא באלה שאלות שמטרתן להעריך את מידת אמינותו של מבקש המקלט ואת מידת נכונות גרסתו המפורטת בבקשת המקלט, הן לעניין זיהויו והן לגופה של בקשת המקלט. מכל מקום, וודאי שלא ניתן להסתפק, כטענת העותרת, בבדיקה שטחית בלבד של הרישום בדרכונו של מבקש המקלט. להערכת המשיבה, **ראיון של מבקש מקלט הטוען כי הוא יוצא חבל דרפור והכנת חוות דעת בעקבות ראיון כאמור, אורך בממוצע יום עבודה אחד, כאשר חלק גדול מראיון זה מתמקד בעניין הזיהוי.**

88. כאמור, בשל אורכם של הראיונות וההתמקצעות והמיומנות הרבה הנדרשת מעובדי היחידה לצורך כך, והעובדה שממילא אין כיום אפשרות לקדם בקשות מקלט של יוצאי חבל דרפור, הוחלט על ידי הגורמים המקצועיים כי מבחינת ניצול משאבי כוח האדם בצורה נכונה ומועילה, הרי שאין לקיים ראיונות זיהוי בנפרד מראיון שנערך במסגרת בחינת בקשת המקלט.

<u>טיפול המדינה בבקשות מקלט של יוצאי חבל דרפור, התמורות המשמעותיות שחלו בסודן בחודשים האחרונים והשפעתן על הטיפול האמור:</u>

89. כפי שפורט לעיל, במשך תקופות שונות בעבר נמנעה המשיבה מבדיקה פרטנית של בקשות מקלט של יוצאי חבל דרפור, מטעמים שונים. לצד זאת, החליטה המדינה מעת לעת על מתן הקלות שונות לאוכלוסייה זו, לרבות מתן מעמד מסוג א/5 מטעמים הומניטאריים למכסה מסוימת של מבקשי מקלט, ולפי הקריטריונים שנקבעו.

90. בחודש אוקטובר 2018 הודיעה המדינה על שינוי במדיניותה האמורה, והוחלט כי מאותה עת ואילך יוכרעו בקשות מקלט של סודנים יוצאי חבל דרפור במסלול פרטני בהתאם לנוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל, ובשים לב לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. לצורך יישום ההחלטה התקיימה עבודת מטה בשיתוף כלל משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, לצורך היערכות מיוחדת של מיפוי כלל הבקשות, קביעת הקווים המנחים להכרעה בהן וכן קביעת סדרי עבודה בעניין. בהמשך, הציגה המדינה את סדרי העבודה ליישום ההחלטה, ובכלל זה לוחות הזמנים הצפויים להכרעה פרטנית בבקשות המקלט הממתינות להכרעה.

91. ואולם, החל מחודש אפריל 2019 חלו בסודן תמורות משמעותיות, אשר השליכו על עבודת המטה שעניינה בגיבוש סדרי עבודה וקווים מנחים לבחינת בקשות מקלט, כמפורט להלן:

כפי שנמסר ממשרד החוץ בהסתמך על פרסומים גלויים ובשים לב לכך שלמדינת ישראל אין יחסים דיפלומטיים עם סודאן, הרי שעל רקע משבר כלכלי חמור ועליית מחירים של מוצרי יסוד, הוחלו בסודאן מחאות המוניים בעיקר בבירה חרטום אשר בשיאן הובילו להדחת נשיא סודן ב-30 השנים האחרונות, עמר אלבשיר, על ידי הצבא. הנשיא המודח הושם בכלא, ואילו ההמוניים החריפו את מחאתם כנגד "המועצה הצבאי הזמנית" שתפסה את השלטון במקומו בטענה להפיכה צבאית שהשתלטה על המהפכה העממית. הצבא והמיליציות הפועלות לצדו דיכאו את ההפגנות ביד קשה, מה שהוסיף חוסר ודאות פוליטי ושלטוני במרכז המדינה לחוסר היציבות השורר גם כך בחבלי המריבה בפריפריה של המדינה: דרפור, דרום כורדופן והנילוס הכחול.

בקהילה הבינלאומית עוקבים בדאגה אחר ההתפתחויות במדינה ואחר גורמי מפתח. כמו כן בכירים באו"ם שבו וקראו למעבר מהיר לשלטון אזרחי בסודן תוך גינוי האלימות הקשה מצד גורמי הביטחון והצבא במדינה.

עוד נמסר ממשרד החוץ, כי על פי פרסומים בתקשורת וארגונים בינלאומיים נערכו מאמצים על ידי גורמים מתכוונים, ובראשם אתיופיה והאיחוד האפריקאי, על מנת להגיע להסכם שיביא, בתקווה, לסוף המחאות האזרחיות ולהפסקת מאמצי דיכויין בכוח. בתחילת חודש יולי, הגורמים המתווכים הודיעו באמצעי התקשורת כי הושג הסכם בין "המועצה הצבאית הזמנית" בסודן לבין ארגוני המפגינים והאופוזיציה. עוד הודיעו על הקמת מועצה ריבונית משותפת, שתנוהל ברוטציה ותשלוט במדינה במשך תקופת מעבר של 3 שנים, עד לקיומן של בחירות בשנת 2022. עוד דווח כי הסכם רשמי בין הצדדים צפוי להיחתם.

בעקבות דיווחים אלה בירכה הקהילה הבינלאומית ומדינות האזור על ההישג. מזכ"ל האו"ם אף פרסם הודעה מטעמו (ביום 5.7.19) במסגרת בירך על ההסכם בין הצדדים והביע סולידאריות והדגיש את המחויבות של האו"ם לסייע בתהליך הפיוס בין הצדדים. עם זאת,

שתי המיליציות מחבל דרפור דחו את ההסכם בין הצדדים בטענה כי המיליציות מחבלי הלחימה אינן זוכות לייצוג הולם במסגרתו, וכי טרם ברורה עמידותו של ההסכם ומידת יישומו לאחר כניסתו לתוקף.

ממקורות מידע גלויים עולה שבמהלך כל תקופת המחאה האזרחית שתוארה לעיל, גורמים שמוצאם מחבל דרפור השוהים בחבלי ארץ אחרים, לקחו חלק פעיל במחאה העממית תוך שימת דגש על הסבל הרב שנגרם להם במהלך תקופת שלטונו של אלבשיר, האחראי על רצח העם שבוצע בחבל דרפור. כמו כן, בחבל דרפור עצמו התקיימו לאורך תקופה זו הפגנות ומחאות רבות שדוכאו אף הן ביד קשה. על רקע חוסר הוודאות הכללית במדינה, בכוונת כוח האו״ם הפועל בו, UNAMID, להשהות את הסגת כוחותיו שתוכננה מן האזור, זאת בהתאם להחלטת מועצת הביטחון שהתקבלה בנושא בסוף חודש יוני 2019.

92. הנה כי כן, ממשרד החוץ נמסר כי על פי דיווחים באמצעי התקשורת וארגונים בינלאומיים, סודן ניצבת בפני תקופה של שינויים פוליטיים שעלולים להיות מאופיינים בחוסר יציבות שלטונית. זאת, בדגש על התקופה הקרובה בה עתיד להיכנס לתוקפו באופן רשמי ההסכם בין הצדדים, אשר בשלב זה לא ברורה עמידותו וכיצד יישום, לרבות בתקופת המעבר בה המועצה הריבונית המשותפת תנסה לבסס את שלטונה במדינה. שינויים אלה טומנים בחובם כאמור פוטנציאל לשינוי, אך יחד עם זאת גם סכנה להתדרדרות ולחוסר יציבות במציאות השלטונית בסודן בכלל, וביחסם של הכוחות השולטים במדינה לאוכלוסייה השבטית הלא ערבית בחבל דרפור, אשר מנהיגיה דחו את ההסכם וההבנות כאמור.

יצוין, כי משרד החוץ אף פנה למספר מדינות על מנת לבחון את יחסן לשינוים בסודן לאחר הדחת הנשיא אלבשיר. מהתשובות שהתקבלו ניכר כי גם במדינות השונות עוקבים אחר המצב במדינה, אך טרם שינו מדיניותן בסוגיות שעל הפרק.

93. בנסיבות אלה, התעורר קושי מובנה בקידום הכרעות פרטניות בבקשות המקלט שהוגשו, שכן טרם התגבשה תמונת מצב ברורה דיה באשר לנעשה בסודן. אי הוודאות ביחס למצב הדינמי בסודן והשלכותיו על הליך בחינת בקשות המקלט הפרטניות אינו מאפשר בעת הזאת למצות את הליך גיבוש הקווים המנחים לבחינת בקשות המקלט של יוצאי סודן וכן לברר את הבקשות הפרטניות ולהכריע בהן.

לפיכך, ועד להתבהרות התמונה העובדתית, **בא שר הפנים לכלל החלטה, כי בעת הזאת אין אפשרות להכריע באופן פרטני בבקשות המקלט, וכי נכון יהיה להפנות את עובדי היחידה שעסקו בבחינת בקשות אלה, לבחינת בקשותיהם של מבקשי מקלט אריתראים** (כ-13,000 בקשות התלויות ועומדות). זאת, בין היתר, בשים לב לכך שגובשו קווים מנחים להכרעה בבקשות המקלט שהגישו יוצאי אריתריאה. הודעה על כך נמסרה במסגרת העתירות לבג״צ בראשית חודש יולי 2019.

<u>ה"הקלות" הניתנות ליוצאי חבל דרפור</u>

94. העותרת עומדת בעתירתה על 3 "הקלות" אשר ניתנות לשיטתה למי שזוהה על ידי המשיבה כיוצא חבל דרפור:

א. **חידוש** רישיונות הישיבה הניתנים למבקשי מקלט יוצאי חבל דרפור (רישיון זמני לישיבת ביקור, לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל) לתקופה של שנה בכל פעם, במקום לתקופות קצרות יותר.

ב. מתן מעמד הומניטארי מסוג א/5 ל-800 יוצאי חבל דרפור ורישיון עבודה מסוג ב/1 ל-300 יוצאי חבל דרפור, בהתאם לקריטריונים שנקבעו.

ג. הסרת הכיתוב "רישיון זה אינו מהווה רישיון עבודה" מרישיון הישיבה האמור.

95. ואולם, כפי שיובהר להלן, קיום ראיונות זיהוי נפרדים לאזרחי סודן הטוענים כי הם יוצאי חבל דרפור אינו בעל השפעה על אף אחת מ"הקלות" אלה.

96. **<u>לעניין חידוש רישיונות הישיבה לשנה בכל פעם</u>**- כאמור בהודעת העדכון שהגישה העותרת, ביום 10.10.19 פרסמה המשיבה באתר האינטרנט הודעה בעניין סוגי הרישיונות לאוכלוסיית האריתראים והסודנים השוהים בישראל, ובמסגרתה הודיעה כי <u>כלל אזרחי סודן</u> יקבלו רישיון זמני לישיבת ביקור בהתאם לסעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, לתקופה של שנה בכל פעם.

97. מכאן, שהקלה זו ניתנת נכון להיום **גם למבקשי מקלט מסודן <u>שטרם זוהו</u>** כיוצאי חבל דרפור, כך שאין עוד רלוונטיות לטענות העתירה בעניין זה.

98. **<u>לעניין מעמד מסוג א/5 או ב/1 שניתן בעבר לכמה מאות יוצאי חבל דרפור</u>**- כפי שפורט במסגרת העתירה לבג"צ, ההחלטות שניתנו מעת לעת בעניין זה, ניתנו נוכח מורכבות הסוגיה שעל הפרק והתמשכות הטיפול בה, והן היו **רלוונטיות לשעתן**. לאחר שנקבעה המכסה, נקבעו קריטריונים לקבלת המעמד באופן שיתאים למילוי המכסה, ובהתבסס על מסד הנתונים שעמד בפני המשיבה באותה העת. כלומר, הקריטריונים לקבלת המעמד נגזרו מתוך אוכלוסיית מבקשי המקלט מסודן אשר **זוהו** כיוצאי חבל דרפור **נכון למועד מתן ההחלטה** על המכסה. על כן, **כיום** אין כל רלוונטיות להכרעה בשאלת זיהויו של אדם כיוצא חבל דרפור, משום שממילא נגזרו הקריטריונים לפי מסד הנתונים נכון למועד ההחלטה.

99. יובהר, כי בשלב זה ובשים לב לכך שאנו מצויים לפני מערכת בחירות נוספת לכנסת, לא עומדת על הפרק האפשרות של קביעת מכסות נוספות בעתיד, ובהקשר זה מתייחסת העותרת לאפשרות תיאורטית, שוודאי אין לבסס עליה חיוב לבצע ראיונות זיהוי לכלל הטוענים כי מוצאם מדרפור.

זאת ועוד, גם אם תיקבע מכסה נוספת בעתיד, לא ברור מה יהיו הקריטריונים לקבלת מעמד על פיה, והאם שאלת הזיהוי של יוצאי חבל דרפור תהווה קריטריון אם לאו. זאת, על רקע התמורות המשמעותיות החלות לאחרונה בסודן, כמפורט לעיל.

בנוסף, גם אם נניח שתתקבל החלטה כאמור ותהא בה הבחנה בין מי שמוצאו מחבל דרפור לאחרים – הזיהוי יהיה רלוונטי רק לגבי מי שיעמדו בתנאים האחרים באותה החלטה. במצב

דברים זה, ככל שיהא מי שיטען כי מוצאו מדרפור והוא עשוי יהיה לקבל מעמד מכוח החלטה (עתידית שאיננו יודעים אם תתקבל ואת תנאיה), יהיה מקום שיפנה מיד עם פרסום החלטה כאמור וקודם משלוח הודעות אל מי שיקבלו מעמד מכוחה, בבקשה לבחון את עניינו חרף אי זיהויו או להתחשב בטענתו כי הוא יוצא חבל דרפור בעת קביעת הקריטריונים.

100. מכל מקום, אין ב"תסריט" תאורטי זה כדי להצדיק קיום ראיונות לכלל הטוענים כי מוצאם מדרפור בעת הזו, וזאת תוך פגיעה באפשרות להשתמש באופן היעיל ביותר בכות האדם הנתון לרשות לצורך בחינת בקשות מקלט. ברי כי אין כל הצדקה לערוך ראיונות זיהוי לכל מי שטוען כי הוא יוצא חבל דרפור כבר עתה, בהעדר השלכה אופרטיבית לראיון זה כעת ורק בשל השערה תיאורטית עתידית, ובאופן שיפגע ביכולתה של היחידה לטיפול במבקשי מקלט לבצע את תפקידה ויפגע במבקשי מקלט אחרים הממתינים להכרעה בעניינם.

101. לא למותר להוסיף, כי בעניין זה מתחדדת הטענה בדבר היותה של העתירה כוללנית, באופן שאינו מתאים להכריע בה בהעדר תשתית עובדתית פרטנית ובהעדר הצבעה על פגיעה קונקרטית במאן דהוא. זאת, משום שעניינם הפרטני של מספר מבקשי מקלט מסודן, אשר טוענים כי עמדו בקריטריונים שנקבעו למתן המעמד ההומניטארי אך לא זכו לקבלו בשל כך שלא זוהו כיוצאי חבל דרפור במועד מתן ההחלטה, **תלוי ועומד בערכאות משפטיות**, לרבות בפני בית משפט נכבד זה. במצב דברים זה סבורה המשיבה, כי מן הראוי להותיר את ההכרעה בסוגיה זו במסגרת ההליכים הפרטניים כאמור, ולא ראוי להכריע בסוגיה העקרונית במנותק ממקרים פרטניים, ובאופן שעלול אף לעמוד בסתירה להכרעות בהליכים הפרטניים.

102. <u>**לעניין הסרת הכיתוב "רישיון זה אינו מהווה רישיון עבודה" מרישיון הישיבה-**</u> כפי שפורט לעיל, נכון להיום הוחלט על הסרת כיתוב זה מרישיונות העבודה של <u>**כל אזרחי סודן**</u> השוהים בארץ, כך שאין הבדל בין הרישיונות שיונפקו לאזרחי סודן שזוהו כיוצאי חבל דרפור לבין הרישיונות שיונפקו ליתר אזרחי סודן השוהים בארץ.

103. על יסוד כל המפורט לעיל סבורה המשיבה, כי העותרת לא הצביעה על פגם המצדיק קבלת העתירה והתערבות בסדרי עבודתה של המשיבה.

104. למען הזהירות נוסיף, כי יש לדחות את הטענות בדבר פגיעה בעיקרון השוויון ובדבר חוסר סבירות בפעולת המשיבה, טענות שאין בהן ממש.

105. בניגוד לנטען בעתירה, אין המדובר באבחנה בין שווים ללא כל הצדקה. בניגוד לנטען בעתירה, אין המדובר באבחנה אדמיניסטרטיבית בלבד ואין המדובר באבחנה "רק" ברישומים של המשיבה.

106. כמפורט לעיל, ההחלטה בדבר זיהויו של מבקש מקלט מסודן כיוצא חבל דרפור אם לאו איננה אדמיניסטרטיבית בלבד, אלא בעלת משמעות לבחינת בקשת המקלט שלו, באשר טענה בדבר זיהוי היא חלק מטענת המקלט ותיאור מכלול העובדות הרלוונטיות לבקשה. כמו כן, ההחלטה שלא להפריד בין ראיון מקלט לראיון זיהוי ושלא לערוך ראיון זיהוי בנפרד היא החלטה שנקבעה כחלק מסדרי העבודה של היחידה ובהתחשב באילוצים השונים. אין המדובר בהחלטה שרירותית, אלא בהחלטה סבירה בנסיבות העניין, שהתקבלה לאחר שבוצע איזון ראוי בין השיקולים השונים שעל הפרק.

107. קבלת העתירה משמעותה אילוץ היחידה לערוך לכל מבקש מקלט שני ראיונות נפרדים שיש בהם כפילות רבה. כפי שהוסבר לעיל, חלק מהראיון שנערך למבקש מקלט עוסק בבדיקת זיהויו, לרבות השתייכותו האתנית למוצא כזה או אחר. על כן מטבע הדברים שאלות שנשאלות לצורך זיהוי מבקש מקלט כיוצא חבל דרפור אם לאו, יישאלו גם לצורך בדיקת בקשת המקלט שלו. עריכת ראיונות נפרדים תגרום לביצוע עבודה כפולה ומיותרת.

108. בניגוד לנטען בעתירה, השלב הראשון מתוך שלבי הטיפול בבקשת מקלט על פי נוהל הטיפול במבקשי מקלט שעניינו "רישום וזיהוי" (סעיף 2 לנוהל), אינו עוסק בזיהוי מבקש מקלט כיוצא חבל דרפור אם לאו. המדובר בשלב ראשוני שבו נערך אך ורק הליך רישום וזיהוי כללי של פרטי המבקש, כגון שמו ומספר הדרכון שלו, פרטי ההתקשרות עמו וכו'. בשלב זה לא נעשה למבקש ראיון ובוודאי שלא ראיון עומק לצורך קבלת החלטה בשאלת זיהויו האתני.

109. מטעם זה, גם אין בסיס לטענה כאילו "הליך הזיהוי אמור להיות קצר ופשוט משמעותית מעריכת ראיון עומק...". הליך הרישום והזיהוי הוא אכן הליך קצר ואולם, כאמור, עניינו פרוצדורלי בלבד. לעומת זאת, כמוסבר לעיל, הליך זיהוי אדם כיוצא חבל דרפור אם לאו, הוא הליך ארוך ומורכב, המצריך השקעת משאבים רבה.

110. עוד יש לדחות את הטענה כאילו אין בשיקול התקציבי כדי להצדיק פגיעה בעיקרון השוויון. כמפורט לעיל, ההחלטה שלא להפריד בין שני הראיונות איננה מבוססת על שיקול תקציבי, כי אם על שיקול ארגוני, שעניינו יעילות היחידה והקצאת משאביה המועטים לטיפול במשימות אחרות המוטלות עליה.

111. מצ"ב תצהיר לתמיכה בעובדות המפורטות בכתב תשובה זה.

**על יסוד כל המפורט לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה, על הסף או לגופה, ולחייב את העותרת בהוצאות ובשכר-טרחת עורך-דין.**

ענבל משה, עו"ד
פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

ט' בטבת תש"פ
6 בינואר 2020

## תצהיר

אני הח"מ, **יוסף אדלשטיין**, ת.ז. 067442723 לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן מצהירה בזה בכתב כדלקמן:

1. אני משמש בתפקיד ראש מנהל אכיפה וזרים.

2. אני עושה תצהירי זה במסגרת **עת"מ 16409-09-19 המוקד לפליטים ולמהגרים נ' רשות האוכלוסין וההגירה**. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתשובת המשיבה ולאימות האמור בה.

3. העובדות המפורטות בכתב התשובה הן למיטב ידיעתי ואמונתי, מתוקף תפקידי וטיפולי בנושא, בין היתר מבדיקה במערכת הממוחשבת של הרשות.

4. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

_____

חתימת המצהיר/ה

## אישור

אני החתום מטה שונית שחר, עו"ד, מאשר/ת בזה, כי ביום 30/11/20 הופיע/ה בפני מר/גב' יוסף אדלשטיין, המוכר/ת לי אישית / שזיהה/תה עצמו/ה על פי ת.ז מספר _____ ולאחר שהזהרתי/ה, כי עליו/ה לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי י/תהא צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא י/תעשה כן, אישר/ה נכונות הצהרתו/ה דלעיל וחתם/ה עליה בפני.

שונית שחר, עו"ד
מ.ר. 48280

_____

חתימה